

KRASSANSKÁ

V lednu, únoru bývá dobrá stolní hruška velice vzácná a hledána, a platí již jen za lahůdku a přece mohli bychom míti těchto vzácných plodů více; v každé téměř domácí zahrádce nalezlo by se někde, úplně za větrem, před jižní zdí či lépe přímo na ní místo pro stromek hrušky Krassanské, která vyniká nejen vzácnou, ušlechtilou chutí, velikostí a pěkným tvarem, nýbrž také tím, že netrpí chorobami a plísní, tak jako Děkanka a jiné.

O jejím původu ví se jen tolik, že vyrostla ve školkách Boisbunelových v Rouenu ve Francii z jader zasetých v roce 1845. První plody měla v roce 1855. Ve Francii, Tyrolsku, Anglii, Americe a i v Německu nalezla rychle všeobecné obliby, váží si jí velice a místem se pěstuje z vypočítavosti ve velké míře.

U nás jest známa málokde a lze to přičítati jen té okolnosti, že sázena byla z neznalosti, bez poučení, na místa pro ni naprosto nezpůsobilá, kdež arcí užítku nikdy nepřinesla. Zpravidla daří se, volně jsouc sázena, všude tam, kde vinná réva bez umělé ochrany uzrává.

Zprávy o ní obdrželi jsme jen z České nížiny a obvodu opočenského. V poslední době vřaděna byla také do sortimentu království Českého k pěstování na zákrscích v domácích zahrádkách.

Nejvíce záleží na volbě místa a tu jest zvoliti jen nejteplejší a zcela chráněné; odolává sice mrazům, ale v době květu, který proti jiným druhům trvá o 2—3 dny déle, jest velice choulostiva a zvláště studené, vlhké deště a sebe menší mrazík zabraňuje beztak těžkému oplodnění květu. Kdo nemá od přírody již tak přizpůsobeného místa, nechť sází ji blíže teplých zdí jako věncoví, či lépe přímo jako palmety na ně.

Také půda se volí jen nejlepší, plná živin, teplá, propustná, lépe lehčí hlinitá než těžká; ve studené, nepropustné se naprosto nedaří, roste sice, i plody přinese, ty však nejsou k jídlu.

Na kdouli se daří jen v půdě nejlepší a ani tu nedosahuje většího stáří, ani mezišlechtění mnoho nepomáhá; hodí se na ní jen pro tvary nejmenší, věncoví všech druhův a k pěstování v nádobách. Na veškeré jiné tvary, z nichž zasluhuje přednost palmeta, dále volně rostoucí, nebo pravidelně řezaný jehlanec, má se bráti šlechtěna výhradně na plánce.

Ve tvaru vysokokmenném neb polokmenném se dá s prospěchem pěstovati jen v pásmech položených jižněji.

Plísňím jest až dosud úplně nepřístupna, povždy jak strom tak i plody zůstávají úplně čisty. Zato trpí však velice hmyzem (*Sciara piri*), který ničí mladé plody a ji vyhledává s jakousi oblibou.

Plodnost počíná velmi brzo a jest stálá a hojná.

Roste i na pláňce slabě, avšak zcela zdravě, pěkně Jehlancovitě, hojně a drobně se rozvětjuje a vyvíjí mnoho krátkého, plodonosného dřeva. Krátké, silné letorosty bývají pod oky lehce zprohýbány, červenavě žlutavé, místem jak stříbřité; tečky také se najdou, ale ztrácejí se úplně. Pěkně vyvinutá oka jsou stříbřité šupinatá, málo odstálá, na patkách silněji vyvinutých, s třemi nepatrnými hranami; v suchém roce se mění většinou v květová poupata. (Viz obraz.)

Na jaře při prvním rozpuku jest celkový vzhled stromu zahnědlý a sice tím, že mladinké rašící lístky jsou nahnědle zelenavé, kraj mají jemně ochmýřeny a červenavě řapíky. Později v úplném vývoji bývají 70—80 mm dlouhé, 50—55 mm široké, vejčité, krátce zašpičatělé, málo prohnuté a mají kraj zcela mělce vroubkovaný, na řapících až 45 mm dlouhých s úzkými palisty.

Celý strom bývá pln malých, baňatých, stříbřitě šupinatých květových poupat, z nichž na jaře menší, z okrouhlých plátků řídce složené květy vykvétají v menších chomáčích ve velkém množství. (Viz obraz.)

Velikost dorostlých plodů jest závislá na tvaru stromu, jeho stanovisku, péči jemu věnované a kolísá mezi 120—300 g; jsou však případy, že se podařilo na věncoví a palmetách při pečlivém ošetřování vypěstovati plody až 800 g těžké. V lednu 1913 prodávány v Praze plody dovezené z Francie, 250 g těžké po 1 K 20 h.

Tvar, tak jak jest obrazy pěkně vystižen, lze považovati za převládající; některé plody bývají ke stopce ještě více zúženy, jiné na způsob jablka více zploštělé a u stopky široce zakončené; kulatost nebývá souměrná, nýbrž sem tam stlačená i ploše zhrnatělá, na některém plodu se táhne po délce mělká rýha.

Hrubý kalich bývá pootevřen, u spodu rezivě žlutavý, složen z ústů širokých, dole se nedotýkajících, vztyčených, pak převislých, šedě hnědých; vězí, podle tvaru plodu, buď v uží, hluboké, po kraji zhrbolené jamce na širokém temeni plodu.

Stopka bývá dlouhá, silná, někdy uprostřed slabší, rezivě hnědě žlutá a trčí taktéž podle tvaru plodu buď z jamky široké, hluboké a zhrbolené, nebo bývá do malé, na šikmé špičce plodu se nalézající jamky jako vtlačena a i hrbolem přimáčknuta na stranu.

Silná, hladká, někdy jemně zdrsňelá slupka málo se leskne, bývá se stromu zelená, později v době zrání o něco žlutší, na sluneční straně do zlatova, ba i do oranžova žlutá, ve stínu zelenavá, celá na sluneční straně hrubými, ve stínu jemnými, bledě rzivými tečkami poseta, kolem kalicha více, u stopky méně jemně porezavělá a sem tam drobnou rzí jako postříknuta. Najdou se také plody, které jsou potaženy z většího dílu rzí. — Voní zcela málo.

Bělavá dužnina mění se ke slupce do žlutava a bývá, když se za příznivých okolností dobře vyvinula, úplně jemná, zcela se rozplývá, přetéká šťavou a vyniká ušlechtilou, sladce jemně pikantně navinulou, slabě, ale libě okořeněnou chutí. Plody špatně vyvinuté, na stromě málo vyzrálé nebo v mokrém studeném létě vyrostlé nejsou nikdy chutné, vadnou a většinou ani nezměknu.

Hrubou zrninou obklopený dutoosý jaderník chová v úzkých, k ose přilehlých pouzdrech pěkná, dlouhá, hnědá jádra.

Česati se má, až když listů padá; tedy asi tak koncem října, v tu dobu jest úplně tvrdá a lze ji beze škody zasílati kamkoliv i do největší dálky.

K jídlu dospívá obyčejně v lednu, po tak teplém létě, jako bylo v roce 1911, již v prosinci, zraje nenáhle až do března — dubna.

Jest z nejušlechtlejších zimních stolních hrušek — v obchodech velice hledána a draze placena.

Škoda, že pěstování její jest obmezeno jen na místa vyvolená a nelze ji doporučiti všeobecně; kdo však může jí poskytnouti vše, čeho požaduje k náležitému vývoji, měl by jí sázeti v největší míře.

V Pomologickém ústavě v Troji, kde se v tamější teplé půdě hrušky tak výborně daří a náležitě vyžívají, jest vedena pod číslem 357, Crassanská hruška. Bláha o ní poznamenal: Roste dosti bujně, letorosty krátké, silné, odstávají, koruna střední velikosti, jehlancovitá; na kdouli se daří dosti dobře a doporučuje se zvláště na palmety, pyramidky a polokmeny do chráněných sadů, do půdy hluboké, výživné a teplé. Úrodnost velmi záhy, ve 4.—6. roce, potom stálá, ovoce má se protrhávati, aby odrostlo; zraje koncem ledna do dubna, musí se pozdě trhati, aby nezvadla.

V české literatuře našli jsme jediný popis v „Listech Pomologických“ roč. 1892, tab. 33, Hruška Crassanská. Dále: Lucas, „Die wertvollsten Tafelbirnen“ čís. 83; „Pomologische Monatshefte“ 1864; Stoll, tab. 39.; Gaucher, čís. 35. všude pode jménem Edel-Crassane se značkou ** Leroy, „Dictionnaire de Pomologie“ čís. 734, Passe Crassane a Thomas, str. 60 též tak.

ŘÍHA, Jan. České ovoce I. Hrušky 3, nezměněné vyd. Praha: Čsl. grafická unie, 1937.
Jiná vedlejší jména nejsou známa.

ŘÍHA, Jan. České ovoce I. Hrušky. 3. nezměněné vyd. Praha: Čsl. grafická unie, 1937.
KRASSANSKA - Edel Crassane. - Passe Crassane.